

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w B.
przy uczestnictwie C. P.

o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 lutego 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 2 stycznia 2018 r., sygn. akt XIX Ga (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

**2. zasądza od uczestnika na rzecz Skarbu Państwa
- Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestnik C. P. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 2 stycznia 2018 r., zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 9 maja 2016 r. Sąd Rejonowy orzekł - zgodnie z wnioskiem Skarbu Państwa - Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w B. - w oparciu o art. 373 prawa upadłościowego i naprawczego w stosunku do uczestnika postępowania zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek, pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu

na okres 3 lat. Dokonana w wyniku apelacji pozwanego zmiana polegała na skróceniu okresu obowiązywania zakazu do jednego roku. W pozostałej części apelacja pozwanego została oddalona. Sąd ustalił, że uczestnik od września 2008 r. pełnił funkcję prezesa jednoosobowego zarządu N. spółki z o.o. w B., której był jedynym wspólnikiem. W spółce tej już w pierwszej połowie 2012 r. wystąpiły trudności z wypłacalnością, uczestnik jednak złożył wniosek o ogłoszenie jej upadłości dopiero w dniu 3 grudnia 2013 r. Upadłość obejmująca likwidację majątku spółki została ogłoszona 3 lutego 2014 r. Poza sporem pozostawał fakt trwałego zaprzestania regulowania zobowiązań przez spółkę, spór dotyczył natomiast tego, czy uczestnik dotrzymał dwutygodniowego terminu złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. W oparciu o opinię biegłej D. K. Sąd uznał, że wniosek o ogłoszenie upadłości spółki powinien być złożony najpóźniej w kwietniu 2012 r.

Sąd przyjął, że uczestnikowi można przypisać winę w postaci rażącego niedbalstwa, ponieważ nie zachował należytej staranności, doprowadzając spółkę do niewypłacalności i powodując znaczne pokrzywdzenie wierzycieli.

Rozpoznający sprawę na skutek apelacji uczestnika Sąd odwoławczy skrócił okres obowiązywania zakazu, korzystając z możliwości jaką stworzyło wejście w życie ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne. Co do podstaw orzeczenia zakazu Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne oraz ich ocenę prawną wyrażoną przez Sąd Rejonowy.

W skardze kasacyjnej uczestnik zarzucił naruszenie przepisów postępowania - art. 382 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 286 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. W ramach podstawy naruszenia prawa materialnego zakwestionował wykładnię art. 11 ust. 1 samego i w zw. z art. 373 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze w brzmieniu pierwotnym (sprzed zmiany wprowadzonej ustawą z dnia 15 maja 2015 roku Prawo restrukturyzacyjne), a także art. 373 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 373 ust. 2 tej ustawy. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawca domagał się odmowy przyjęcia tej skargi do rozpoznania, względnie jej oddalenia oraz zasądzenia

od uczestnika postępowania na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnił potrzebę przyjęcia jego skargi przesłanką przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Istotne zagadnienie prawnego, które dostrzegł w sprawie, dotyczy „wykładni art. 11 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w brzmieniu przed wejściem w życie ustawy Prawo restrukturyzacyjne, a określających przesłanki złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, tj. niewypłacalność dłużnika.”

Swoją skargę uznał za oczywiście uzasadnioną z uwagi na oczywiste naruszenie art. 382 k.p.c. i art. 373 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 p.u. Stwierdził, „że oparcie orzeczenia Sądu II instancji na selektywnie rozpatrzonym materiale dowodowym (zarzut naruszenia art. 382 k.p.c.) prowadzi do podważenia sensu kontroli instancyjnej orzeczenia, powodując realną groźbę fikcji tej kontroli. Jak wskazano zaś przy omówieniu tego zarzutu, pominięcie istotnych w sprawie dokumentów doprowadziło do nieuzasadnionego uznania wyjaśnień uczestnika za niewiarygodne w kontekście przyczyn niezłożenia przez niego wniosku o ogłoszenie upadłości, co zaś powinno być uwzględnione przy ocenie przesłanki winy w niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości.” Analogicznie w ocenie uczestnika należało ocenić zarzut związany z zaniechaniem przeprowadzenia dowodu z opinii innego biegłego w sprawie. Z kolei o oczywistej zasadności zarzutu naruszenia art. 373 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 p.u. w ocenie uczestnika świadczy

sprzeczne z powszechnie przyjmowaną w piśmiennictwie i orzecznictwie Sądu Najwyższego konotacją winy przyjęcie, że subiektywne zapatrywania uczestnika co do możliwego rozwoju sytuacji finansowej spółki są irrelewantne w sprawie.

Przedstawienie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przywołania przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Niezbędne jest sprecyzowanie poważnych, abstrakcyjnie ujętych wątpliwości co do określonego przepisu lub zespołu przepisów, potwierdzających, że przepis ten nie podlega jednoznacznej wykładni, a takiej wymaga. Samo zagadnienie z kolei powinno być ponadto "istotne" z uwagi na znaczenie, jakie przedstawiony przez skarżącego problem interpretacyjny ma dla systemu prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, Nr 18, poz. 436). Przede wszystkim jednak okoliczności sprawy muszą wskazywać na potrzebę rozstrzygnięcia tego zagadnienia jako przesłanki wyrokowania w sprawie. Tych kryteriów nie spełnia zagadnienie, które wskazał uczestnik. Skarżący oprócz lakonicznego stwierdzenia, że zagadnienie dotyczy wykładni art. 11 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w brzmieniu przed wejściem w życie ustawy Prawo restrukturyzacyjne, a określających przesłanki złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, tj. niewypłacalność dłużnika, nie podjął się wykazania jego istotności (co ma znaczenie szczególnie w wypadku, kiedy zagadnienie dotyczy stanu prawnego już nieobowiązującego). Nie przedstawił też argumentów prawnych na rzecz sugerowanej przez siebie interpretacji, a tym bardziej orzeczeń i piśmiennictwa mającego jakoby świadczyć o ustabilizowanej interpretacji odmiennej od przyjętej w zaskarżonym orzeczeniu. Rozstrzygnięcie powołane przez skarżącego wskazuje na kierunek interpretacji, który spełniają ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy, wobec czego w istocie rozważania prawne, w których ten Sąd opowiada się za ostrzejszym kierunkiem interpretacji pojęcia niewypłacalności nie mają znaczenia z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Jak zostało wyjaśnione w judykaturze Sądu Najwyższego, oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka występuje w szczególności wtedy, gdy bez wątpienia miały miejsce uchybienia, na

które powołuje się skarżący i jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, niepubl.). Nie może przy tym budzić wątpliwości i to, że wydane orzeczenie jest – na skutek stwierdzonego naruszenia – oczywiście błędne.

Zauważyć należy, że skarżący w odniesieniu do pierwszej z sugerowanych przez niego podstaw oczywistej zasadności skargi kasacyjnej odsyła do uzasadnienia zarzutów skargi kasacyjnej, co jest wadliwością konstrukcji wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2014 r., I CSK 510/13, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 589/17, LEX nr 2497716). Poza tym – argumentacja zawarta w odesłaniu nie świadczy o oczywistości skargi, skoro zarzucane uchybienie ma charakter procesowy, a w tym wypadku konieczne jest wykazanie, że uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący wprawdzie powtórzył formułę ustawową, ale nie poparł jej analizą co konkretnie w pominiętym jego zdaniem materiale dawało podstawy do oceny, że zmienia on zasadniczo położenie spółki i świadczy o zwolnieniu skarżącego z obowiązku wystąpienia o ogłoszenie upadłości. Druga z wskazanych przez skarżącego przyczyn oczywistej zasadności jego skargi opiera się na sprzecznym z treścią uzasadnienia Sądu II instancji założeniu, że Sąd ten uznał opinię sporządzoną przez biegłą za merytorycznie wadliwą, skoro Sąd ten zakwestionował jedynie potraktowanie hipotek jako czynników obniżających wartość majątku przy porównaniu tej wartości z wartością zobowiązań, które hipoteki zabezpieczają. Sąd Okręgowy przeprowadził jednocześnie ocenę pozostałego materiału dowodowego wskazującego na wartość majątku spółki i ocenił opinię biegłej tak, jak każdy inny dowód, przyjmując że niewielki jej fragment był nieprawidłowy, co nie dyskredytowało opinii w całości, a tym samym nie uzasadniało powołania nowego biegłego. Powyższy zarzut nie świadczy zatem o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Nie został rozwinięty zarzut oczywistości naruszenia art. 373 ust. 1 art. 373 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze przez przyjęcie, że subiektywne zapatrywania uczestnika co do możliwego rozwoju sytuacji finansowej spółki są irrelewantne w sprawie. Skarżący – twierdząc, że Sąd odstąpił od powszechnie przyjmowanej w piśmiennictwie i orzecznictwie konotacji winy nie przeprowadził analizy takich orzeczeń, szczególnie w zestawieniu z okolicznościami faktycznymi występującymi w niniejszej sprawie. Sąd II instancji wziął zresztą pod uwagę subiektywne zapatrywania skarżącego co do oczekiwanego rozwoju sytuacji finansowej spółki, podobnie jak wszystkie inne okoliczności związane z zachowaniem uczestnika postępowania - przy ustalaniu okresu, na jaki został orzeczony zakaz prowadzenia działalności gospodarczej.

Uznać zatem należy, że wymienione przez skarżącego podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodziły. Okoliczności sprawy nie wskazują przy tym, aby wystąpiły inne przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c.